

DATUM 2022-03-31
DIARIENR 6/2022

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys remissyttrande över betänkandet Totalförsvarsanalys – en oberoende myndighet för uppföljning och utvärdering (SOU 2021:103, Fö2022/00025)

Myndigheten för vård- och omsorgsanalys (Vård- och omsorgsanalys) är en analys- och utvärderingsmyndighet som följer upp och analyserar hälso- och sjukvården, tandvården och den sociala omsorgen. Våra synpunkter på betänkandet utgår från våra erfarenheter som analys- och utvärderingsmyndighet, och de lärdomar vi har dragit sedan vi bildades för drygt tio år sedan.

8.3.8 Konsekvenser för andra myndigheters uppdrag

Vi delar utredningens bedömning att det inte finns något behov av att i författning avgränsa Totalförsvarsanalys uppdrag gentemot de uppgifter som andra analysmyndigheter har. Vi ser positivt på utredningens resonemang att det är viktigt att Totalförsvarsanalys, när behov finns, samverkar med aktuell analys- och utvärderingsmyndighet. Även regeringen har ett ansvar för detta i sin myndighetsstyrning.

9 Regeringens möjlighet att ge särskilda uppdrag till myndigheten

Vi delar utredningens bedömning att regeringens möjlighet att lägga särskilda uppdrag på Totalförsvarsanalys bör nyttjas restriktivt och att omfattningen av särskilda uppdrag inte bör överstiga hälften av myndighetens kapacitet. I betänkandet preciseras dock inte vad som avses med "hälften av myndighetens kapacitet". Det väcker vissa frågor om det syftar på hälften av årsarbetskraften, de ekonomiska resurserna, antalet analyser som myndigheten gör, eller något annat.

I det här sammanhanget vill vi även lyfta frågan om Totalförsvarsanalys finansiering, eftersom vi anser att den har bäring på myndighetens förutsättningar att ta sig an särskilda regeringsuppdrag på ett effektivt och ändamålsenligt sätt, liksom myndighetens möjlighet att göra egeninitierade analyser. Redan i direktiven till utredningen angavs att den nya myndighetens skulle finansieras via anslag. Vi tolkar det som att Totalförsvarsanalys ska anslagsfinansieras i sin helhet, det vill säga att även särskilda regeringsuppdrag ska ingå i anslagsfinansieringen. Vi ser många fördelar med en sådan finansieringsform, jämfört med den finansiering som bland annat Vård- och omsorgsanalys har idag där en stor andel av myndighetens verksamhet finansieras av bidrag som myndigheten får för regeringsuppdrag. Denna typ av finansiering innebär stora utmaningar för oss. Alltför stor variation i uppdrag mellan åren och osäkerhet om finansieringsnivån till nästkommande år medför stora svårigheter att planera, leda och utveckla verksamheten och säkerställa kompetens på ett effektivt sätt.

10.1 Ledningsform

Vård- och omsorgsanalys har inga synpunkter på det föreslagna valet av ledningsform, men vill ändå lyfta fram de goda erfarenheter vi har av att ledas av en styrelse. Vår uppfattning är att styrelsen för Vård- och omsorgsanalys varit starkt bidragande till

policyrelevans samt att våra rapporter uppfattas som vederhäftiga och relevanta. Styrelsens breda sammansättning bidrar till en större bredd av perspektiv i våra analyser. Detta upplever vi höjer kvaliteten i våra utvärderingar och i förlängningen till att skapa förtroende för myndigheten.

10.2 Vetenskapligt råd

Förslaget från utredningen innebär att det ska finnas ett vetenskapligt råd knutet till myndigheten. Vi välkomnar att det vetenskapliga rådet föreslås bistå myndigheten inte bara i vetenskapliga frågor om metoder och kvalitet, utan även med sakkunskap inom de ämnesområden som är relevanta för totalförsvaret. Med tanke på att även **sakkunskap** ska finnas med i rådet finns det dock risk att "vetenskapligt råd" för tankarna fel. Det kan övervägas om rådet hellre borde kallas "expertråd" eller liknande.

11.3 Sammansättningen av sak- och metodkompetens

Vi ser positivt på förslaget om att myndighetens behov av mer specialiserad och ämnesspecifik sakkompetens bör tillförsäkras genom att myndigheten knyter till sig sådan förmåga från aktörerna inom totalförsvaret.

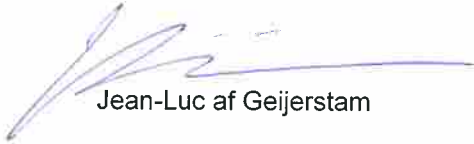
Vi välkomnar resonemanget att konsulter ska användas restriktivt i verksamheten. Samtidigt vill vi betona vikten av att myndigheten har möjlighet att knyta till sig den kompetens man behöver. Det är förstås i första hand önskvärt att det görs genom att rekrytera personal till myndigheten, men av olika orsaker är det ibland inte ändamålsenligt. Att vid begränsade tillfällen kunna ta in konsulter kan då vara en lämplig lösning.

14 Sekretessfrågor

Vi noterar att det i betänkandet inte finns något förslag om att Totalförsvarsanalys ska ha författningsstöd för att behandla personuppgifter, eftersom utredningen bedömer att detta inte behövs. Även om Totalförsvarsanalys verksamhet kommer vara av sådan karaktär att det inte är uppenbart att de kommer behöva behandla personuppgifter inom ramen för sitt analysuppdrag, så är vår bedömning att analysmyndigheter generellt i sin verksamhet ändå ofta stöter på sådana frågor som kräver personuppgiftsbehandling. Myndighetens uppdrag och behov kan också komma att förändras över tid. Det bör därför övervägas om möjligheten att behandla personuppgifter ska införas för myndigheten redan från början. Vår erfarenhet är att det blir betydligt krångligare att lösa detta i efterhand.

Vi noterar att det inte finns något förslag om forskning i myndighetens instruktion. Vi vill i det sammanhanget lyfta fram de fördelar som vi ser för analys- och utvärderingsmyndigheter att ha forskning i sitt uppdrag. Bland annat ökar möjligheterna till en ändamålsenlig tillgång till data, vilket ökar kostnadseffektiviteten i myndighetens verksamhet. Det är redan idag problematiskt för flera av de befintliga analysmyndigheterna att dels få ut data från utvärderingsobjekt och dels att få behandla personuppgifter. Ytterligare ett skäl är att det underlättar kompetensförsörjningen vid analysmyndigheterna som ofta behöver rekrytera personer med forskarutbildning.

Beslut om detta yttrande har fattats av generaldirektören Jean-Luc af Geijerstam. I den slutliga handläggningen har chefsjuristen Catarina Eklundh Ahlgren och projektdirektören Joakim Ramsberg deltagit. Utredaren Ylva Kalin har varit föredragande.

Jean-Luc af Geijerstam

Ylva Kalin